

TANÁRI SEGÉDLET

HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK TOMI KÉPESKÖNYVÉRŐL

A Tomi képekönyvét egy apa készítette kisfia harmadik születésnapjára a terezíni (Theresienstadt) gettóban. A könyv, mivel egy három éves gyermek számára készült, kevés szöveget, de sok képet tartalmaz. A könyv képei alapján tudhatjuk, hogy mit üzent az apa gyermekének és hogyan akarta őt megóvni a mindennapok borzalmaitól.

A könyv eredetéről részletesebben: Bedrich Fritta Csehországból származó zsidó festő és karikaturista volt, akit a náci uralom alatt 1941-ben zártak a theresienstadti gettóba, ahol a technikai osztály vezetését bízták rá. Ezen a technikai osztályon 15 zsidó festőművésznek kellett elvégezni mindazokat a technikai munkákat melyeket a németek meghatároztak. A technikai feladatok mellett náci propagandát terjesztő műveket, rendelésre tájképeket és a német tisztok családtagjainak a portréit is meg kellett festeniük. Minden egyéb téma szabad és privát festése a legszigorúbb büntetéssel járt. A zsidó művészek azonban titokban a valódi gettó életet festették meg, s ezeknek a műveknek egy részét nagy veszélyek árán kicsempészték a gettóból és eljutatták a cseh ellenállási mozgalomhoz és a Nemzetközi Vöröskereszthez is. A Vöröskereszt gettóbeli látogatása után bebörtönözték őket, Frittát is, feleségével, Hanzival és kisfiával, Tomival együtt, Ottó Unger, az egyik festő kezét pedig nyomorékká verték. Hanzi a börtönben lelte halálát, Frittát Auschwitzban gyilkolták meg 1944-ben. Avházaspár 3 éves kisfiát, Tomit, a család közeli barátai, Leo Hass és felesége nevelték fel. Ők leltek rá e kis könyvre a háború után, a gettóban elrejtett többi festmény között, melyet Fritta a fiának szánt. A Hess család, Fritta kérésére, csak a 18-adik születésnapján adta át Tominak az örökséget.

(„Tommy: To Tommy, for his Third Birthday in Terezin, 22 January, 1944. Written and illustrated by Bedrich Fritta. Translated from Czech into Hebrew By Ruth Bondy. Yad Vashem, Jerusalem. 1999.”)

Pedagógiai feldolgozás lehetőségei: Tomi könyvét különböző korosztályokkal különböző megközelítésekben lehet olvasni, tanulmányozni. A történet középpontjában egy 3 éves zsidó kisfiú áll, aki Theresienstadtban élt 4 hónapos kora óta, s akit a szülei barátai neveltek fel, miután ők maguk a nácik áldozataivá váltak. Az első fázisban Tomit be lehet mutatni a Holokauszt témája érintése nélkül is, miután maga a könyv, az apa és fia közötti viszonyt illusztrálja. Másrészt Tomi könyve által, a sokkolás mellőzésevel, burkoltan mutathatók be a gettó élet nehézségei, melyek megismerése további kérdésekre ösztönözheti a tanulót, amelyek által a saját képességének, lelki érettségének megfelelő szinten vezethetjük őt a Holokauszt fokozatos megismerésére. Ebben az esetben nem a gyilkolást, a halált részletezzük, hanem a gettóban izolált gyermekek s szülei mindennapi nélkülözéseit, az életért folytatott harcukat, látható és láthatatlan érzelmeiket, gondolataikat, vágyaikat szemléltetjük. „Tomi” ebből a szempontból a reményt jelképezi, s ezért alkalmas a fiatal korosztály számára.

Forrás: http://www.yadvashem.org/yv/en/education/languages/hungarian/educational_materials/tommi.pdf